

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Quibusdam præmissis referuntur sententiæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

ARTICULUS PRIMUS.

Quanam sit Angelis proxima ratio existendi in loco, tam connaturali, tam violento?

S. I.

Quibusdam premisis referuntur sententia.

Supponit titulus Angelos esse in loco. Hoc autem dupliciter potest intelligi: Prmo per commensurationem ad ipsum locum; in quo sensu nulla res spiritualis potest esse in loco: nam cum locus sit superficies corporis ambientis, & consequenter aliquid extensum; illud tantum potest esse in loco per commensurationem ad ipsum, quod habet in se extensionem quantitativam. Secundo potest aliquid dici esse in loco, quatenus est indistans & realiter praesens corpori quod dicitur locus; & in hoc sensu D. Thomas in 1. dist. 57. quaest. 3. art. 1. asserit esse de fide quod Angeli sint in loco: quia, inquit, secundum fidem nostram ponimus Angelos immediate circa nos operari: agens autem & passum debent esse simul, ut docet Philosophus 7. Physic. & Angelus, ut ait Damascenus libro 2. fidei cap. 3. est ubi operatur. Querimus ergo, quanam sit ratio formalis proxima, per quam Angelus existit in loco, tam connaturali, quam violento? Pro cuius declaratione.

Suppono secundo, duplicem nos posse assignare rationem formalem & proximam alicujus concreti; unam qua praedictum concretum constituitur formaliter in esse talis; quomodo color constituit formaliter coloratum, & relatio similitudinis inter duo alba, constituit illa proprie & formaliter similia, & magis ad propositum, ubi circumscriptivum constituit corpus in loco existens; aliam vero per quam idem concretum constituitur, non proxime formaliter, sed tantum causaliter & fundamentaliter in esse talis; ex eo quod est proxima ratio causans & fundans rationem formalem & formaliter constitutam; ut in exemplis allatis ratio mixti est ratio proxima causaliter constituens duo alba similia, & contactus quantitativus est ratio proxima causaliter constituens corpus in loco, & fundans ipsam ubicationem.

Suppono tertio, locum corporeum in quo dicitur existere Angelus, duplicem distingui: unum ipsi connaturalem, alterum illi violentum, sive praeternaturalem. Locus connaturalis Angelo dicitur ille ad quem liberè se applicat per suam voluntatem, subindeque quem sibi subicit: violentus vero, in quo non se liberè collocat, sed contra suam voluntatem collocatur, subindeque cui subicitur; qualis est v.g. ignis inferni, respectu Daemonum. Inquirimus ergo, qua sit ratio proxima, ex qua Angelus causaliter & fundamentaliter habet esse in loco, tam connaturali, quam violento?

Prima sententia docet, rationem formalem causaliter proximè & immediatè tribuentem Angelo quod sit in loco, esse ipsam substantiam Angeli secundum se consideratam, sive ex vi propriae lineae. Ita Scotus, ejusque Discipuli, quos sequuntur Molina, Valentia, aliique ex Recentioribus.

Secunda assignat pro fundamento talis ubicationis & praesentiae, modum aliquem unionis, per

vitalitatem, exercere; v.g. locutione, quoad fontem qui ex collisione aeris caufatur; & motum progressivum, quantum ad terminum, qui est ubi. Unde idem S. Doctor ibidem in resp. ad 5. docet quod comestio Christi, post resurrectionem, fuit vera comestio: quia licet cibus non converteretur in substantiam ejus, sed resolveretur in praesentem materiam, tamen Christus habebat corpus talis naturae in quod posset cibus converti. Quare optime ait Gregorius, quod Christus comedit, ut per effectum comestionis, veritas pateret carnis. Comestio vero Angelorum, cum in assumptis corporibus apparuerunt Abraham & Tobiae, non fuit vera comestio, sed figurativa spiritualis comestionis: quia cibus ab illis sumptus, neque convertebatur in corpus assumptum, neque corpus illud talis erat naturae in quod posset alimentum converti. Hinc Angelus Raphael dixit Tobiae: *Cum essem vobiscum, videbar quidem manducare & bibere, sed ego potui invisibilis & cibo utor. Quem cibum & potum invisibilem Nazianzenus in lib. de laudibus virginis, loquens de Angelis, ita explicat:*

Optimus hic cunctis cibus est, ut Numine Summo Exsistent mentem, Triadisque in lumine lucem lumen sum excipiunt.

Accedit D. Bernard. Serm. 30. in Cantica dicens. *Lacryma penitentium vinum sunt Angelorum: quia in illis est odor vitae, sapor gratiae, gustus indulgentiae, sanctorum redemptio innocens, reconciliatio iucunditas, & serenitas conscientiae suavis.*

Querunt hic aliqui, an Demones in corporibus assumptis generare possint?

Respondeo eos non posse generare generatione vitali & proprie dicta, cum vita sensitivae expertes sint, & proprium semen habere non possint: illos tamen posse esse generationis ministerios, & generare ministerialiter, movendo sicut semen humanum de loco in locum. Ut enim notat D. Thomas hic art. 3. ad 6. potest Daemon in corpore assumpto fieri succubus ad virum, & ab eo semen recipere, & postea faciendum se in cubum ad mulierem, semen susceptum utero ejus infundere: sicutque postea ex tali semine, Daemonis ministerio in utero feminae initio, generari fetus; qui tamen filius Daemonis dici non debet, sed illius hominis a quo est semen acceptum, ut ibidem observat S. Doctor.

DISPUTATIO IV.

De loco Angelorum.

Ad quaestionem 52. D. Thomae.

Comparata Angelorum substantia ad corpora, quae ab illis assumuntur, mox eam D. Thomas considerat in ordine ad loca quibus sunt praesentes; & querit primo, utrum Angelus sit in loco? Secundo utrum possit esse in pluribus locis simul? Tertio, utrum plures Angeli possint esse in eodem loco? Circa quae graves occurrunt difficultates, sequentibus articulis discutienda & resolvenda.

per liberam Angeli voluntatem productum, A quo ante omnem operationem transeuntem corpori seu loco corporeo unitur. Hanc docent Vazquez disputatione 188. & 189. & Alarcon hic disputatione 5. cap. 5. & 6.

Tertia, quam Angelicus Doctor, ejusque Discipuli profitentur, asserit rationem formalem immediatè fundantem ubicationem Angeli in loco connaturali, esse operationem virtualiter transeuntem: rationem verò fundantem ejus ubicationem in loco violento, aut præternaturali, esse passionem, per quam contra suam voluntatem alicui loco corporeo alligatur. Subscribit ex Patribus Societatis Franciscus Amicus hic disputatione 5. sect. 2. conclusio. 2. ubi asserit B Angelos esse in loco, per solam operationem transeuntem in locum, quæ alia esse non potest, quam impetus localis in eo productus.

5 Mitto sententiam Suarez lib. 4. de Angelis cap. 2. 3. 7. & 8. dicentis Angelos esse in loco per aliquod ubi seu modum præsentia, illorum substantiæ superadditum, & ad prædicamentum ubi pertinentem: hic enim dicendi modus explicat quidem formam ipsam, quæ Angelus formaliter redditur præfens loco, sed non declarat illius fundamentum, seu rationem formalem proximam, de qua solum in præfenti disputamus; hic enim solum inquirimus, an sicut ubi corporeum convenit substantiis materialibus, mediante quantitate; ita conveniat Angelis, mediâ illorum substantiâ, vel solum mediante potentiâ ad extra operativâ, seu operatione transeunte quæ ad extra circa corpora operantur. Unde hæc sententia, tanquam diminuta & insufficientis, & punctum præsentis difficultatis non attingens, relinquenda est. An verò ubi Angelicum sit aliquis modus Angelorum substantiæ superadditus, & ad prædicamentum ubi pertinens, infra dicemus.

S. II.

Sententia Scoti rejicitur.

Dico primò: Substantia Angelus secundum se, & remotâ operatione, non est ratio formalis proximè fundans ubicationem sui, sive causaliter immediatè tribuens Angelo quod sit in loco.

6 Probatur primò: Quod est proxima ratio fundandi ubicationem Angelicam, seu immediatè tribuens Angelo quod sit in loco, importat determinationem aut limitationem in ordine ad locum; cum per illud ita sit hic, ut non alibi: Sed substantia Angeli secundum se, & remotâ operatione, non importat talem determinationem; ordo enim ad locum extra essentiam & accidentalis est Angelo, unde D. Thomas in 1. dist. 37. quæst. 3. art. 1. ad 4. & quæst. 3. de penitentia art. 19. ad 2. docet Angelum posse ab omni loco absolvi, seu in nullo loco existere, quando nullam operationem circa locum habet: Ergo substantia Angeli secundum se, & remotâ operatione, non est proxima ratio fundandi ubicationem angelicam, seu immediatè tribuens Angelo quod sit in loco: sed ut hoc ei conveniat, aliquid ei superaddendum est, quod non potest esse aliud, quam operatio virtualiter transiens, ut infra patebit.

7 Confirmatur: Ut substantia materialis vel spiritualis creata, sit in tempore, aut alia mensura extrinseca, aliquid ei superaddendum est, propria scilicet & intrinseca ejus duratio, quæ (ut docent nostri Thomistæ in Philosophia) distinguitur ab esse substantiali, tanquam modus vel

accidens illius: Ergo & ut sit in loco, ordo enim ad locum non minus extra essentiam & accidentalis est, quam ordo ad tempus, aut aliam mensuram extrinsecam.

Confirmatur ampliùs: Prima & potissima operatio cujuslibet substantiæ, est magis ipsi intrinseca & immediata, quam ubicatio; & ideo immensitas, quæ est propria ubicatio Dei, non est illi tam intrinseca, quam intelligere cum, istud pertineat ad constitutum nature, ut I. rati. 1. ostendimus, immensitas verò sit duntaxat attributum: Sed nec Angelus, nec ulla alia substantia, est sibi proxima & immediata ratio operantem creatâ, mediâ potentia proximè operativa, ut docet D. Thomas infra quæst. 54. art. 3. & ibidè ostendimus: Ergo à fortiori non potest esse sibi proxima ratio fundans ubicationem in loco.

Probatur secundò conclusio: Substantia corporea, ex vi suæ lineæ præcisæ, non est ratio formalis proximè fundans ubicationem in corporibus, sive immediatè illis tribuens esse in loco. Ergo nec substantia spiritualis in rebus incorporeis & immaterialibus. Consequentia est legitima: cum enim solum substantia materialis, sive corporea, sit id quod proprie & in rigore est in loco, substantiæ verò spirituales sunt in loco, quivoçè tantum, aut metaphoricè, ut docet D. Thomas hic art. 1. & ostendimus infra: si substantia corporea non habet ex vi suæ lineæ, præscindendo à quantitate, quod sit ratio formalis proximè fundans ubicationem in corporibus, & tribuens illis immediatè esse in loco, sed solum hoc habeat ratione quantitatis; potiori ratione substantia spiritualis non habebit ex vi suæ lineæ, & ratione sui, quod sit ipsi Angelo ratio formalis proximè & immediatè illi tribuens esse in loco. Antecedens verò probatur: Illud solum est in corpore ratio formalis proximè fundans ipsius ubicationem, sive immediatè illi tribuens esse in loco, quod est ipsi ratio formalis proxima & immediata tangendi locum; sola siquidem ista ratio est fundamentum proximum ubicationis corporum, sive formalis ipsorum præsentia ad locum: Atqui substantia corporea nequit ratione sui sive ex vi propria lineæ, esse in corpore ratio formalis proxima & immediata tangendi locum: substantia enim corporea non tangit locum immediatè, ratione sui, sed ratione quantitatis inter ipsam & locum mediantis: Ergo substantia corporea ratione sui, sive ex vi propria lineæ præcisæ non est ratio formalis, proxima & immediatè, fundans ubicationem in corporibus, sive immediatè illis tribuens esse in loco.

Respondent Adversarij, substantiam corpoream habere ratione sui, & intra propriam lineam, vim tangendi locum immediatè & imperterritam à quantitate quæ afficitur, ne illum actu immediatè contingat: unde si esset à quantitate separata, illum ratione sui immediatè contingeret.

Verùm hæc responsio duo implicantiâ involvit, quod scilicet substantia corporea sit in ipso corpore per se ratio formalis, & immediata contingendi locum, & quod hic immediatus contactus impediatur à sua quantitate. Quod enim convenit alicui substantiæ per se, sive ratione sui, nequit impediri ab ejus proprietate, virtualiter saltem inseparabili ab illa, qualis est quantitas respectu substantiæ materialis: Ergo si quantitas impedit immediatum contactum substantiæ